

PAUL GOMA

B I O - B I B L I O G R A F I E

(corectată, completată)

(1909)

– 20 ianuarie: se naște, în satul Ciocâlteni, județul Orhei, Basarabia, atunci, Rusia, Eufimie, al doilea fiu al Nataliei și al lui Chirilă Goma (soldat în armata rusă, mort pe front în 1914/1915, în Galiția, la Kut, Pinsk). Fratele mare: Ion, n. 1907, mort în prizonierat la Ruși, în toamna anului 1944; fratele mic, Ignat, n. 1912, dispărut la București, în 4 aprilie 1944, în bombardamentul american.

– 14 iulie: se naște, în satul Chiștelnița, județul Orhei, Maria, fiica Nadejdei Cuza și a lui Toader Popescu (fratele mic al său, Niculae, n. 1911, refugiat și el în martie 1944, a fost “repatriat în URSS” în mai 1945; a murit în satul natal, în 1988).

1917

- 21 noiembrie: Basarabia își proclamă autonomia teritorială;
- 2 decembrie: Basarabia se proclamă republică democratică;
- 7 decembrie: Basarabia își alege întâiul guvern;

1918

– 24 ianuarie: Basarabia se proclamă republică independentă;

– 27 martie: Sfatul Țării votează Unirea cu România – în anume condiții: nici una dintre acestea (autonomie provincială, administrativă, drepturile minorităților, reforma agrară etc.) nu va fi respectată de București.

1922 ?-1923 ?

– Maria Popescu intră la Școala Normală de la Chișinău; Eufimie Goma intră ca bursier, orfan de război la Școala Normală din Orhei.

1928 ?- 1929 ?

– După 6 ani de studii, Maria și Eufimie devin învățători. Se cunosc la balurile sătești; în primii 2-3 ani de învățământ funcționează în școli (și sate) diferite.

1930 ?- 1931 ?

– Maria Popescu și Eufimie Goma se căsătoresc și sunt numiți împreună în satul (cătunul) Mana, comuna Vatici, județul Orhei (vezi **Din Calidor - o copilărie basarabeană**).

1933

– Se naște primul copil al soților Goma: Petre. Moare înainte de a împlini un an.

1935

– 2 octombrie: (orele 2 de dimineață); se naște – în cătunul Mana, comuna Vatici, județul Orhei – al doilea fiu al soților Goma: Paul.

1940

– 28 iunie: Basarabia este cedată rușilor, fără împotrivire. Familia Goma pornește în refugiu prea târziu, este întoarsă din drum, înainte de a ajunge la Prut (vezi: **Gardă inversă, Soldatul câinelui, Bonifacia, Din Calidor, Arta refugii, Astra, Sabina, Roman-intim, Ostinato, Ușa..., În Cerc...**).

1941

– 13 ianuarie: învățătorul Eufimie Goma este ridicat de agenții NKVD și “dus”; restul cărților – românești – sunt arse în curtea școlii (vezi **Din Calidor, Arta refugii**). Familia nu află nici motivul ridicării, nici durata condamnării – știe că “tata a fost dus în Siberia”.

– 23 – iunie: primele semne că “Vin Români!”

– 14 iulie : frontul ajunge la Mana (vezi **Din Calidor**).

– 15 iulie: Basarabeni și Bucovinenii sunt liberați.

– iulie - octombrie: mama lui P.G. (ca mii de basarabence) își caută bărbatul. Nu-l găsește. Află că ar fi murit “rupt de o bombă” la Balta – un târg nod de cale ferată în Ucraina, unde era un uriaș lagăr de triere a deținuților – lagăr lichidat de Sovietici (în sensul că au fost lichidați deținuții), înainte de retragere (vezi **Din Calidor**).

– octombrie: considerat mort, lui Eufimie Goma i se face mormânt în cimitirul satului, lângă al fiului său Petrică.

1942

– septembrie: Paul începe să frecventeze școala primară, intrând în clasa I – cu Domnișoara Tuza (vezi: **Din Calidor**).

– 1943 – ianuarie? februarie?: sosește la Mana, pe adresa Mariei Goma o carte poștală tip, de la Lagărul de prizonieri sovietici nr. 1 din Slobozia, Ialomița: expeditorul dă știre că... deportatul la Siberia, de ruși, este acum prizonier-de-război (!) la Români – iar nevasta să adune acte, fotografii, mărturii din sat, de la Inspectoratul Școlar, din satul natal că el este cu adevărat Goma Eufimie, român și învățător, arestat de Rușii bolșevici, nu rus și prizonier la Români... (Vezi: **Din Calidor**).

– ianuarie - octombrie: mama și bunica dinspre tată ale lui P.G. fac multe drumuri la Slobozia-Ialomița, ca să limpezească situația “prizonierului sovietic la români”.

– octombrie: în sfârșit, Eufimie Goma este liberat din lagăr și, deși reîncadrat în învățământ, este obligat să se prezinte săptămânal la postul de jandarmi – (vezi **Din Calidor**).

1944

– martie: refugiul în Transilvania: întâi la Sibiu, într-un Centru de Refugi (sau: de Refugiați – sau poate: de Refugiere), apoi în satul Gusu județul Sibiu, unde părinții fuseseră repartizați ca învățători.

– 4 aprilie: Anglo-Americanii bombardează Bucureștiul și (din nou) Ploieștiul. La București moare (dispare) unchiul Ignat; tatăl aflat în tren, cu grosul bagajelor, prins de bombardament la Buda, lângă Ploiești pierde totul (vezi **Din Calidor, Arta refugii, Astra, Sabina...**).

– 19? 20? august: Eufimie Goma primește ordin-de-chemare. Se duce – la Sibiu – însă ... intervine:

– 23 august (1944): panică printre basarabeni și bucovineni: “schimbarea armelor” îi amenință, nu doar dinspre Ruși – care vin – ci și dinspre Ardelenii localnici, simpatizanți ai Rușilor (care or să ia Ardealul de Nord de la Unguri și or să li-l dea).

*Din 12 septembrie (1944), când, la Moscova, Românii au semnat Armistițiul – iar în România s-a constituit Comisia Aliată de Control (în realitate, doar rusească), “refugiații” se... refugiază și mai spre Apus, cât ține războiul apoi se ascund, pe-loc: ca să nu fie “repatriați în țara Rușilor – (vezi **Arta refugii, Astra, Sabina, Roman-intim**). Pentru Basarabeni și Bucovineni persecuțiile comunisto-rusești au început în 28 iunie 1940 – și nu s-au terminat nici în momentul de față.*

– octombrie: familia Goma se mută (ca să-și piardă urma ...) din Gusu, Sibiu, în Buia, Târnava, Mare.

– octombrie-decembrie: familia Goma se ascunde prin păduri, de fiecare dată când “Comisia ceea” se apropie amenințător (vezi **Arta refugii, Astra, Sabina...**).

1945

– ianuarie, 13 (vezi aceeași dată – însă în 1941): familia Goma este “prinsă” (în termeni tehnici: capturată) – nu de jandarmi, nu de Rușii ocupanți, ci de ciobani (mioritismul ce este el dacă nu mitul vânzării-uciderii-de-frate...?). Este “condusă” de jandarmi la Sighișoara, în “Centrul de Repatriere” în fapt: Lagăr în vederea Deportării Basarabenilor și a Bucovinenilor livrați de Români Rușilor (vezi **Soldatul câinelui, Arta refugii, Gardă inversă...**)

– ianuarie – mai: în Lagărul de la Sighișoara, tatăl lui P. G. face acte false pentru familia sa și pentru alte familii. Nicolae Popescu, fratele mamei, nu acceptă să prezinte Comisiei (Aliate!) acte false – este, pe loc, “repatriat în Siberia”.

(4 februarie: la Yalta, conferința “în urma căreia am fost vânduți Rusiei”... Până să ne vândă Churchill lui Stalin – celebrul bilețel cu procentele – ne vînduseră Românii pe noi, Basarabeni și Bucovinenii; și încă de două ori: întâia oară în 1940, când ne-au... doar cedat teritoriul; a doua oară, după 23 august 1944, când ne-au vînat, ne-au prins și ne-au dat-legați Rușilor; cât despre “vînzarea de la Yalta” ea nu exista: în momentul în care se desfășura vînzarea-cu-precina – „90%:

Rușilor” – România era ocupată *în totalitate, încă din 25 octombrie '44*, adică de patru luni de zile; nu numai noi, *refugiații-în-proprie-țară* am fi fost bucuroși să ne găsim, în sfârșit, adăpost în... restul de 10% rămas liber, dar și Românii ardeleni cei care, de prin '48-'49, când, în sfârșit, au deschis ochii, căutau acel “Zece la Sută” – și nu l-au găsit; nici în ziua de azi).

– *mai-iunie* (deci, binișor după încheierea războiului): familia Goma, cu hîrtii (false) de... nerepatriabili (în țara Rusului), se întorc “acasă”, în Buia, Târnava Mare.

– *vara*: începutul secetei-din-Moldova

– *toamna* (și, din acest moment, până după moartea lui Stalin, în 1953): “nerepatriabili” sunt convocați la Sighișoara, pentru a fi întrebați dacă nu s-au răzgândit, ca să se ducă, în sfârșit, “în țara lor, Marea Uniune Sovietică” (întrebările nu erau puse de Ruși, în rusește, ci de Români : advocați ardeleni, țărăniști - ei lucrau cu sârg la prefecturi, mai als în Comisia “Aliată” de Control). În ciuda hăituielilor, a convocărilor, Basarabeni preferau să rămână “străini în propria-le țară”, decât să fie ... “repatriați în Siberia”.

1946 (- 1947)

– *septembrie*: P. G. intră, prin concurs, ca elev bursier, la Școala Normală “Andrei Șaguna” din Sibiu (vezi **Arta refugii**).

1948

– *vara*: se anunță, printre alte nenorociri reforma învățământului.

– *septembrie*: P.G. se trezește elev în clasa a... VII-a de “Ciclul Doi” – la Gimnaziul din Șeica Mare, județul Târnava Mare.

– *octombrie? noiembrie?*: “epurarea” cărților din biblioteca școlii de la Șeica Mare (vezi **Arta refugii, Astra, Sabina, Roman-intim**).

1949

– *ianuarie 13* (vezi și 13 ianuarie 1941; și 13 ianuarie 1945): mama și tatăl lui P. G. împreună cu majoritatea locuitorilor adulți din satul Buia, Târnava Mare sunt “ridicați și duși” – nu se știe unde. P.G. îi caută la Sibiu, la Alba Iulia, la Sighișoara - află că sunt închiși la Securitatea – nou înființată – de la Mediaș. După câteva săptămâni ceilalți arestați sunt eliberați, rămân “suspecții”, “periculoși” – printre ei, soții Goma. Mama este liberată la sfârșitul lunii mai, tatăl: ultimul, în august. În acest timp P.G. “locuiește” în gări și la poarta Securității din Mediaș (vezi **Ostinato, În Cerc, Gherla, Gardă inversă, Patimile după Pitești, Bonifacia, Arta refugii, Astra, Sabina, Roman-intim** – adică în aproape toate cărțile).

– *septembrie*: P. G. intră, prin concurs, elev bursier în clasa a VIII-a a Liceului “Gheorghe Lazăr” din Sibiu.

– octombrie; “descopere” biblioteca Astra (vezi **Astra, Sabina, Roman-intim...**)

– *decembrie*: asistă la “închiderea” bibliotecii “în vederea inventarului” (în fapt, a epurării – a doua).

1952

– *mai*: P. G., elev în clasa a X-a, este “convocat” la ”Securitatea din Sibiu și “reținut” opt zile. Motive: A vorbit, în clasă, despre partizani și, culmea!, ține un jurnal-intim... codificat...

– *septembrie-octombrie*: întors din vacanță, află că fusese exmatriculat din toate școlile din țară; face o încercare la Liceul din Sighișoara: după o săptămână este invitat să plece. La Brașov nu este primit; este primit, în schimb, la Liceul “Negru Vodă” din Făgăraș.

1953

– *martie*: crapă Stalin. Speranțe...

– *iunie-august*: absolvă liceul. Încearcă să dea examen de admitere la Institutul de Cinematografie (!). Este eliminat din prima fază.

– *septembrie*: cere să fie încadrat în învățământ. I se propune să fie “instructor superior de pionieri”. Acceptă. Întâi la Școala elementară din comuna Dacia, raionul Rupea, apoi în orașul Rupea – la liceu...

1954

– *august*: dă examen(e) de admitere, simultan, la Universitatea București (Filologie, română) și la nou-înființatul Institut de literatură și critică literară “Mihai Eminescu”, înlocuind fosta “Școală” cu același nume – zisă și Fabrica de Scriitori. Reușește și colo și colo. Alege... Fabrica.

1955

– *vara*: Institutul (autonom) este transformat în “secție” și translat la Universitate.

– *toamna*: conflicte la seminarii, cursuri, cu: Radu Florian, Tamara Gane, Mihai Gafița, T. G. Maiorescu, A. Hoajă, Mihai Novicov, G. Macovescu, Iorgu Iordan.

1956

– *iunie*: P. G. este “judecat” la rectoratul Universității. Acuzatori: Iorgu Iordan, Al. Graur, Ion Coteanu, L. Tismăneanu, Radu Florian, M. Novicov – precum și “doi tovarăși necunoscuți, în civil, de la Securitate”... Acuzați erau și studenții Aurel Covaci și Vasile Albu dar, spre surprinderea lui P. G., colegii de an, de grupă, de cămin, de... bancă a acuzaților trecuseră în tabăra cealaltă, a acuzatorilor...

Capete de acuzare:

a) P. G. afirmase, la seminarul de marxism, că războiul declarat de URSS Finlandei în 1939, era – potrivit materialismului-istoric – “război injust”; “de agresiune”;

b) afirmase că “Moldovenii” (din “RSS Moldovenească”) sunt români; că “limba moldovenească” este o invenție (“Sovieticii le-au impus Basarabenilor o limbă care nu există”), locuitorii vorbind limba română – care limbă (română) este o limbă de origine latină (cum susține acad. sovietic Șișmariov) și nu o limbă-slavă – cum susține

acad. român Graur;

c) pretinsese că sistemul de cote este descurajant (!), iar colectivizarea agriculturii o eroare (?) economică;

d) afirmase că trupele sovietice din România sunt trupe de ocupație;

e) susținuse că limba rusă nu trebuie să fie obligatorie – etc. etc.

“Procesul” a durat vreo trei ore (acad. Graur, leșinat, a fost transportat undeva).

De semnalat suprarealismul situației: Colegii (de boxă) A. Covaci și V. Albu, din “complici” se prefăcuseră în martori-ai-acuzării; în schimb Mihai Novicov, pornit la drum ca acuzator-șef, “pe parcurs” a devenit... avocat al apărării – oricum, a rostit fraza determinantă: «Tavarisci! Iel, Guoma, spri diasibiri di alț’ riacțianari nicinstiț’, iel ieste un riacțianar cinstit – ieu cam atâta am avu’ di spus...» (vezi **Justa**). Astfel apărat (de însuși politrucul Institutului!), P. G. nu a fost arestat pe loc – cum ceruse acad. Iorgu Iordan, susținut de membrul corespondent Ion Coteanu; nici măcar exmatriculat – cum sugeraseră în cor L. Tismăneanu și Radu Florian ...

Mihai Novicov a promis că se va ocupa el, “îndiaproapi” de ... “Cazul Goma” – atunci a luat naștere “cazul” cu pricina.

– *august*: ca orice student, P. G. își face “convocarea” militară de o lună la Cilibia. Acolo aude că, la Poznan, s-ar fi întâmplat ceva.

Se întâmplase: Budapesta-Octombrie începuse la Poznan-August.

– *septembrie*: P. G. scrie, în continuare, la “romanul” intitulat “Durerile facerii” (!), din care citise fragmente la “seminariile de creație” (“clasa de proză”, condusă de Gafița).

– *22-23 octombrie: izbucnește Revoluția Maghiară.*

– *5 noiembrie*: proiectata manifestație a studenților nu mai are loc: Securitatea îi culesese pe organizatori cu două-trei zile înainte, iar în acea zi ocupase Piața Universității cu camioane, cu securiști în civil, cu armată – și mai ales cu “Brigăzi muncitorești” – clasă muncitoare îmbrăcată în pufăici noi-nouțe, înarmată cu lanțuri de bicicletă, tuburi de plumb și ciomege scurte – aceștia fiind, ca să zicem așa, părinții (sau chiar bunicii, de ce nu!) Minerilor Români din 1990 și din 1991. P. G. n-a aflat de manifestație decât cu două-trei zile mai târziu.

– *13 noiembrie*: După câteva tentative (nereușite) de a “face ceva” împreună cu colegii de cămin (“Matei Voievod”) apoi de Universitate, se hotărăște ca, la prima ședință de UTM să predea carnetul, în semn de protest... Cum o asemenea ocazie nu s-a oferit, a pus în roman povestea cu carnetul. Și a citit fragmentul cu pricina la “seminarul de creație” condus de M. Gafița.

– *22 noiembrie, orele 13,30*: P. G. este arestat de la Universitate, dus la Ministerul de Interne și anchetat (“ca la Interne”); acuzat fiind de tentativă de a organiza o manifestație ostilă – prin “fițuici” (așa erau catalogate, la MAI, orice scrisuri, fie de mâna arestatului, fie tipărite, dar toate “dușmănoase și interzise” – aici Securitatea Poporului desemna prin “fițuică” cele vreo 15 pagini citite la seminar, fragmentul de roman.

1957

- *februarie și martie*: cele două “înfățișări” ale procesului;
- *aprilie*: de la arestul Malmaison, P. G. este “vărsat” la penitenciarul Jilava (Fortul nr. 13) (vezi **Ostinato, Gherla**)
- *iunie*: i se aduce la cunoștință sentința: doi ani închisoare corecțională pentru delictul de agitație publică.

1958

- *martie, 25* (Bunavestire): P. G. este trimis disciplinar la Gherla.
- *iulie, 14*: Răscoala Frontieriștilor de la Gherla.
- *octombrie*: P. G. este scos din celulele “comune”, și dus la “camera de liberare”.
- *noiembrie, 19*: în urma turnătoriei unui cunoscut “copil al lui Goiciu”, “pictorul de biserici” din Segarcea: Anton Barbu-Panaghia, P. G. și frontieristul Ferdinand Piatka sunt torturați de: Todoran, Goiciu, Istrate, Șomlea (cel Bătrân) (vezi: **Gherla**).
- *noiembrie, 21*: P. G. este liberat din închisoare, dar trimis (cu escortă) “pentru 36 luni”, cu domiciliu obligatoriu în satul-nou Lătești raionul Fetești.

1961

- *februarie*: P. G. primește pentru întâia oară, “permisie acasă”. Ajuns la Miliția din Fetești (unde urma să i se dea “alte acte” – în domiciliu obligatoriu buletinul de identitate purta, sub fotografie, mențiunea: D.O.), află că “permisia” nu era pentru Meșendori, Rupea unde locuiau părinții, ci... la Constanța. Era o mică-greșeală... Deși iarnă, deși nu cunoștea pe nimeni la Constanța, P. G. se hotărăște să se ducă... în permisie-la-Constanța (vezi **Soldatul câinelui**).
- *noiembrie*: i se prelungește “restricția domiciliară” cu încă 24 luni. P. G. protestează, în scris, împotriva, “prelungirii”; îl acuză pe ofițerul de Securitate Livescu de rapoarte-false, de maltratare a deoiștilor – și cere “liberarea imediată”.

1962

- Nemaipomenit, nemaiauzit: un reprezentant al MAI se deplasează (personal...) în satul-nou Lătești, ca să ancheteze o plângere a unui bandit. Ceilalți deoiști, în aceeași situație, în urma presiunilor (citește ciomăgeli), își retrag „reclamațiile”.

1963

- *ianuarie*: chiar dacă ofițerul de Securitate Livescu nu este pedepsit (cine să-l pedepsească: Securitatea?), P. G. este liberat înainte de termen”.

1963, ianuarie – 1965, iulie:

P. G., liber ca pasărea cerului, într-o țară liberă, lucrează numai în munci necalificate și nepermanent(izat)e:

– muncitor zilier în construcții, la Buhuși, pe șantierul Casei de Cultură – deci tot în domeniu, atât, ca în fier-beton; fotograf ambulant (nunți, botezuri, înmormântări), prin satele din Rupea și Făgăraș; trompetist de sâmbătă-searta (baluri, nunți, hore); dezgropător de puieți la pepiniera Șercaia; descărcător-încărcător de cereale în silozul din Șercaia-Gară; muncitor necalificat la forja uzinei “Rulmentul” din Brașov; merceolog la “Agrosem” Făgăraș – în fine: “tehnician” la Serviciul Tehnic al Intreprinderii de Gospodărie a Orașului Făgăraș (vezi **Ela, Bonifacia, Adameva...**)

(1965)

– *august*: ca urmare a “decretului Ceaușescu” (ce permitea foștilor deținuți politici să-și continue studiile universitare), P. G. – căruia nu i se aprobase reînmatricularea în anul III, deși, legal, avea acest drept - dă examen de admitere la Facultatea de filologie, Universitatea din București.

– *septembrie*: P. G. din nou, după 11 ani, re-student în anul I.

– *septembrie-octombrie* (la Căminul “Regnault”): reia romanul început în d.o., încă fără titlu, dar este vorba de **Ostinato**.

– depune-propune la *Gazeta literară, Luceafărul, Viața românească, Amfiteatru* proză scurtă. I se răspunde – și i se va răspunde și în anul următor, 1966: «D-ta, fiind un caz nu poți debuta în periodice, trebuie să publici întâi un volum...». Logica va funcționa ca... lege (vezi **Bonifacia**).

1966

– *primăvară*: P. G. depune la ESPLA romanul **Ostinato** (sub titlul: **Cealaltă Penelopă, cealaltă Ithacă**). M. Gafița: «Nu se poate debuta cu un roman, numai cu un volum de proză scurtă...»

– *iulie*: P. G. prezintă, tot la ESPLA, volumul de “proză scurtă”.

– *decembrie, 6*: la insistențele Gicăi Iuteș și ale Sânzienei Pop, Eugen Barbu este de acord ca P. G. să debuteze în revista sa, *Luceafărul* (vezi **Bonifacia**), cu povestirea **Aia**, botezată în redacție **Când tace toba... (?)**

– *decembrie*, în continuare: până la sfârșitul anului, P. G. mai publică în *Luceafărul* o proză și un reportaj (*Cetatea Făgărașului*), iar când se decernează “Premiile Luceafărului pentru 1966”, P. G. primește “Mențiune, proză” – cu Ion Nicolescu, Premiul I fiind acordat Alexandrei Târziu (la poezie, Premiul I: Grigore Arbore, Premiul II: Ileana Mălăncioiu).

1967

– *iarna*: debutul în *Luceafărul* îi deschide lui P. G. porțile periodicelor: publică în *Gazeta literară, Viața românească, Ateneu, Neuer Weg, Cravata roșie*. Concluzie: nu exista vreun “ordin de sus” dar responsabilității nu voiau să-și asume...responsabilitatea publicării unui “caz” – cu excepția lui Eugen Barbu.

– În februarie moare tatăl lui P. G., în vârstă de 58 ani.

– *primăvara*: revista germană (din România) *Neue Literatur* pregătește publicarea unui fragment din **Ostinato** în traducerea Anemonei Latzina și a lui Dieter Schlesak. Întâmplare: Miron Radu Paraschivescu, poposind la redacția revistei, își aruncă ochii peste un manuscris (dactilogramă). După un timp, exclamă:

«Dar băiatul ăsta e un Soljenitîn român!» În curând, băiatul-ăsta citește la Cenaclul condus de M. R. P. câteva fragmente. Televiziunea austriacă filmează, revista vieneză, *Literatur und Kritik* publică un fragment însoțit de o notă biobibliografică și de un studiu despre literatura română, semnate de Marie-Thérèse Kerschbaumer.

(În vara lui 1967 a fost trimisă în Occident prima variantă a romanului **Ostinato**).

– *toamna*: în urma insistențelor (în fapt: presiunilor, șantajelor securistului Mircea Achim (în acel timp “ocupându-se” de studenți, câțiva ani mai târziu de scriitori) și a șefului său Nicolae Mihai, P. G. abandonează Universitatea (ca să nu aibă ce pierde, deci să nu poată fi șantajabil) și rămâne, definitiv, un licențiat în liceu. Locuiește – din decembrie 1965 – la anticarul Radu Sterescu, veche cunoștință, din 1954 – (vezi: **Bonifacia**.)

1968

– *primăvara*: promisiuni de publicare a volumului de proză scurtă cu... scurtări; cu schimbarea titlului **Moartea noastră cea de toate zilele**; simultan, respingere “dulce” a romanului **Ostinato**:

«Mai trebuie lucrat, e nefinisat...» (Gafița).

Memento: manuscrisul romanului **Ostinato** a schimbat trei directori de editură. Nu el a determinat “schimbările de direcție” (în sensul de persoane, nu de linie-a-partidului), el a îndurat-o. Cei trei: Ion Bănuță, un oarecare Marinescu și, în fine, Ioanichie Olteanu. Aceștia erau... directorii vor fi fost ei mari, dar nu se aflau “în contact cu tovarășii scriitori”. Contactorii (contactoriștii?) literaro-politici, kulturalnicii-komisari), în afară de, inevitabilul, indispensabilul Gafița erau: Corneliu Leu, Lucian Cursaru, precum și suavul Măciucă ...

– *iulie*: promisiune din partea lui Geo Dumitrescu de a-l “lua” ca redactor la *România literară* ce va înlocui *Gazeta literară*.

– *august, 7*: P. G. se căsătorește cu Ana Maria Năvodaru.

– *august, 22*:

a) invadarea Cehoslovaciei;

b) lansarea în librării a volumului de debut **Camera de alături** – apărut la E(S)PL(A).

– *august, 23*: P. G. (fără profesie, fără serviciu, nestudent, nemembru al Uniunii Scriitorilor – dar autor al unui volum abia ieșit) se prezintă la sediul Uniunii din Șoseaua Kiseleff și cere să fie primit în... Brigăzile patriotice. Este trimis la plimbare, cu explicația:

a) scriitorii încă nu alcătuiseră asemenea... formații;

b) chiar dacă se vor constitui Brigăzi la Uniune, în ele vor intra numai membri de partid.

– *august, 24*: P. G. este chemat telefonic la sediul Uniunii Scriitorilor, unde Pop Simion, Ioanichie Olteanu și János Szász îl anunță că... ideea lui a fost bună, însă dacă vrea să intre în Brigăzile Patriotice, mai întâi trebuie să intre în partid.

– *august, 24–25*: în Sala Mare a Casei Scriitorilor are loc faimoasa ședință de primire în partid a unor, în general, tineri scriitori (care ceruseră să facă parte din Brigăzi): Mariana Costescu, Aurel Dragoș Munteanu, Adrian Păunescu, Paul Schuster, Al. Ivasiuc și Paul Goma (doar atâția să fi fost?) (vezi **Soldatul câinelui**).

– *august-octombrie*: *Gazeta literară* se transformă în *România literară*, sub direcția lui Geo Dumitrescu. P. G. devine redactor cu jumătate de normă la “pagina muzică”.

– *septembrie*: apar două cronici elogioase la volumul **Camera de alături**, semnate de Valeriu Cristea în *Amfiteatru* și Lucian Raicu în *România literară*; o notă distrugătoare, nesemnată în *România liberă*.

– *sfârșitul anului*: o nouă variantă a romanului *Ostinato* este trimisă în Occident.

(Între 1968-1969 P. G. lucrează la un roman – fără titlu, dar va deveni **În Cerc**. Îl lasă de-o parte și scrie prima variantă a unui “segment” care se va plasa înaintea **Cerc-ului: Ușa noastră cea de toate zilele...**)

1969

– P. G. declară “editorilor” Dodu Bălan, Vasile Nicolescu, Ghișe, Stroia, Bujor Sion :

«Dacă **Ostinato** nu e publicat în românește, în România, cel mai târziu în 1970, în 1971, va apare în Occident.»

Nu e luat în serios: «Gluma e bună...» Și: «Cum : un scriitor și român abia debutant, membru de partid să afirme că publică... la capitaliști? Să le puie acelora – dușmanilor – o armă în mână?»

Fiindcă P. G. o ține pe a lui, pretinzând că nu are nevoie de autorizațiune-de-la-polițiune ca să hotărască soarta cărților sale, se succed “ședințele de lucru”, „de lămurire”, “curat prietenești”, unele mai restrânse, altele mai lăbărțate; unele “amicale”, altele de-a dreptul ostile. P. G. este convocat, la președintele Uniunii Scriitorilor, Zaharia Stancu; la “comitetul operativ” (nu se va fi chemat așa, dar totdeauna compus din: Chiriță, Țoiu, Nichita, Hobană, Dimisianu – în câteva rânduri a participat și Fănuș Neagu; și János Szász; și Ion Horea – și încă alții, mulți, prea mulți pentru o cultură atât de rezistentă, pentru o literatură atât de de-valorare). Scopul: să-l facă pe P. G. să declare că nu mai dorește să publice la capitaliști; că dorește fierbinte să publice numai în Patria Română și în românește – în consecință va aștepta publicarea (în România și în limba română) “atît cât va fi necesar”. P. G. găsește că, nefiind etern, nu poate aștepta “cît va fi necesar”.

– *tot în cursul anului 1969*: P. G. este judecat la Uniunea Scriitorilor de un comitet lărgito-lăbărțat) compus din Zaharia Stancu, din “tovarăși de sus, de la C.C.”: Ghișe, Dodu, Nicolescu, Brad, Stroia. Masele largi de luători la cuvânt – prin Titus Popovici, Fănuș Neagu,

Mircea Micu, Paul Everac – sunt de părere că un scriitor român, («mai ales când este un ilustru necunoscut!» - citat din Vasile Nicolescu), «nu are dreptul să se comporte ca și cum ar fi singur pe lume», în consecință: «Să intre în rînduri!» (ca să fie d-al nostru, dîn bobor – și să ne pupăm Piața Endependenți – căci toți sîntem români – nu? Nu!).

1970

– *martie*: P. G. publică pentru ultima oară, proză, în *România literară*, un fragment din **În Cerc**.

aprilie: romanul **Ușa noastră cea de toate zilele ...**, predat editurii Cartea românească, este respins de Marin Preda și Mihai Gafița, “ca urmare” (?) a “decodificării” operate de Ivasiuc, potrivit căreia, “sub personajul Florica se ascunde, în fapt, Elena Ceaușescu; sub al lui Iosub, Nicolae Ceaușescu”...

Din acel moment, P. G. nu mai are dreptul să semneze; nici traduceri; soția sa, Ana Goma, la fel; la fel socrul său, Petre Năvodaru (a se vedea volumul I din **Iosif și frații săi**, de Thomas Mann – apare ca traducător Petru Manoliu, deși Petre Năvodaru este adevăratul traducător; vezi și **Despre război** de Clausewitz: traducătorul este menționat în caseta... tehnică, de la finele volumului ...).

– *toamna*: P. G. trimite în Occident manuscrisul romanului **Ușa...** - fără a-i cere voie lui Titus Popovici – nici chiar lui Țoiu!

1971

– *martie*: noul director al editurii (devenită) *Eminescu*, Ioanichie Olteanu îl anunță în scris pe P. G. că romanul **Ostinato** va fi publicat “în curând - însă, mai întâi trebuie făcut publicabil” (aceste “lămuriri” i-au fost date prin viu grai – ca și următoarele): la întrebarea lui P. G.: “Cum adică, să fie făcut publicabil?”, răspunsul a fost: “Ei... Știi dumneata foarte bine cum ...”. P. G. nu știa, nu acceptă “condițiile” – zice:

«Dealtfel, e prea târziu: la toamnă se publică simultan, la Suhrkamp, la Gallimard, la Rizzolli...»

«Trebuie să le-o luăm înainte», zice Ioanichie Olteanu.

«Luați-le-o!», zice autorul.

– *aprilie*: editura *Eminescu* îi înmânează lui P. G. o altă hârtie – prin care ... atestă (!) publicarea romanului “într-un viitor apropiat”. De astă dată i se cere autorului să-și ia – în scris – angajamentul că nu va permite publicarea “în limbi străine, înainte de a fi publicat în, românește”. P. G. refuză.

“În acest caz, rupem tratativele!”, zice Ioanichie Olteanu, ușurat și fericit.

– *iunie*: editorul german Suhrkamp difuzează pliante cu autorul-și-carte. Câteva circulă printre membrii comitetului lăbărțat. Autorul primește și el unul – mult mai târziu. Este vorba – în pliant – de “Un Soljenițin român”.

– *iulie*: tezele cu pricina.

(în cursul verii 1971, “comitetul operativ”: Z. Stancu, C. Chiriță, Nichita Stănescu, C. Țoiu, stenograf-cu-magnetofonul: tovarășul de

nădejde al *lor*, plutonierul Hobană, adjunctul Dimisianu – fac “tentative” de a-l convinge pe P. G. că... «nu se face să faci ceea ce faci...».

«Ba se face – să fac ceea ce fac! Faceți și voi», le răspunde P. G.

– *octombrie, 14*: Dieter Schlesak îi trimite lui P. G. o telegramă din Frankfurt/M, prin care îl anunță că **Ostinato** a apărut, fiind lansat la Târgul de carte... Prin Europa liberă P. G. află: “delegația RSR la Târgul de carte, după ce a încercat să împiedece tipărirea cărții, în semn de protest împotriva expunerii, la Târg, a unei cărți calomnioase la adresa socialismului din România a părăsit Târgul – iar în standul gol al RSR, editorul a etalat, pentru presă, cartea cu pricina...”.

Autorul vede cartea-cu-pricina pentru întâia oară în mâinile lui Zaharia Stancu. Președintele Uniunii Scriitorilor îi permite autorului să țină cinci secunde cartea în mâini, după care o încuie în sertarul biroului, continuând a vorbi admirativ de editurile capitaliste...

Poetul Meliusz Jozsef, căruia editorul german îi înmânase două exemplare din **Ostinato**, pentru a-i da (măcar) unu autorului – nu i-a dat nici unu. Întrebat fiind, a negat până și faptul că ar fi fost, în acel moment, în Germania. În schimb – cine s-ar fi așteptat? – Arnold Hauser i-a adus un exemplar și i l-a dat, fără întârziere.

Al doilea exemplar (traducerea germană, în continuare) i-a fost adus lui P. G. de poetul Gheorghe Pituț.

Primul exemplar din traducerea franceză (**La Cellule des libérables** – Gallimard) i-a fost adus la București de jurnalistul francez de la *Le Monde*, Manuel Lucbert.

(1971) – *toamna-iarna*: la o ședință (foarte) lărgită organizată în Sala Mică a Palatului, prezidiul (din care mai făceau parte Gheorghe Pană, Ilie Rădulescu, Bujor Sion), Dumitru Popescu-Dumnezeu, după ce “obține” excluderea din partid și din C.C. a lui Nicolae Breban, aflat în acel moment la Paris, propune excluderea și a lui P. G. – prezent, acesta. Motivul: «A pus în mâna dușmanului extern o armă cu care să lovească în patria noastră.» Se declară de acord cu... analiza tovarășii: Titus Popovici, Al. Andrițoiu, Fănuș Neagu, Mircea Micu; fac exerciții de anchetă-încrucșată Dinu Săraru cu/și Eugen Barbu. Intervine Dan Zamfirescu, indignat de “nepatriotismul vânzătorului de țară P. G.”.

Îl apără (pe P. G.): Mihai Novicov, Ion Lăncrănjan, Mihai Ungheanu, Darie Novăceanu ... Și numai ei.

iarna: continuă “ședințele intime de lămurire”: în cam aceeași formație: C. Țoiu, Nichita Stănescu, Ion Horea, Dimisianu, Radu Boureanu și nelipsitul Hobană, încercînd să-l convingă pe P. G. “să predea de bună voie carnetul de partid – ca să terminăm cu problema aia și să mergem să bem ceva ...”. P. G. răspunde:

«De bunăvoie nu vi-l dau; de nevoie... Dacă încercați să mi-l luați cu forța, îl înghit, precum partizanul sovietic!»

1972

– PG. predă manuscrisul romanului **În Cerc**. Preda nu-l primește: «Ce, monșer, crezi că eu sunt tâmpit, ca Ioanichie, să-ți dau la mîna hârtie, pecumcă?» Nu, Preda nu era tâmpit - ca Ioanichie.

– *aprilie*: P. G. este convocat la Zaharia Stancu: «Îmi aduci niște fotografii, fotografiile îmi aduci – și de-ale dumitale și de-ale nevastii, că am primit dispoziție să-ți dăm pașaport (pașaport să-ți dăm...)»

P. G. se miră: i se refuzaseră toate cererile de călătorie - în Bulgaria, în Polonia, în Italia, în URSS («Ca să te oprești la Chișinău și să faci agitație naționalistă?»), acum, fără să fi cerut, i se dă pașaport? După ce caută calul de dar de dinți, P. G. acceptă – astfel:

«Plec – numai eu. Dacă n-o să mă lăsați să mă întorc, nevastămea, ostatecă face scandal - pentru reîntregirea familiei...»

– *iunie, 18 (!)*: P. G. pleacă, singur, pentru trei luni, în călătorie turistică în Austria, RFG, Franța.

(Pentru că s-a vorbit-scris atâta – prin pana Organului: Eugen Barbu, V. C. Tudor, Ceachir, Dan Zamfirescu, Artur Silvestri (altfel Târnăcop), prin I. C. Drăgan, Michael Titus, Dean Milhovan, Pantazi, Lozovan și alți Boiani: P. G. n-a făcut vreodată vreo călătorie – fie și până la Afumații-Românești – pe cheltuiala Uniunii Scriitorilor. Toate călătoriale sale și ale alor lui au fost plătite de el, din banii săi. Iar în 1972, nu a plecat în Occident “cu o bursă” – în acel moment, “cu bursă” călătoreau de zor Sorescu, Blandiana, Ivăsiuc, Păunescu, Breban, Marino – ei, da: Adrian Marino! – dar nu P. G.; P. G. a adus deize în România, nu le-a scos.)

La *Viena*: condus de prietena și traducătoarea în germană, Marie-Therese Kerschbaumer, P. G. cunoaște o sumă de scriitori, – dar mai ales pictori austrieci. Tot la Viena face cunoștință cu “poetul tânăr”, Ștefan Baciu, venit de la Honolulu, spre a-și vedea – pentru prima oară, din 1947 –, mama, sosită de la Brașov.

La *Frankfurt*: îl cunoaște pe editor, Siegfried Unseld. În timpul unei recepții, îi sosește lui P.G. un colet din România cu câteva exemplare ale cărții **As I Lay Dying** de Faulkner, tradus în românește împreună cu Horia Florian Popescu, la Cartea românească, (sub titlul: **Pe patul de moarte**) care, la a doua corectură, “pierduse” numele co-traducăto-rului P.G.; apoi Gafița îl “sfătuieste” să semneze cu un pseudonim; Marin Preda: să nu mai semneze de loc – “ce contează o co-traducere în cariera unui scriitor...” – iată însă că, P. G. *plecat* (și plecat defi-nitiv, cum sperau băieții de toate culorile), nu mai conta dacă apărea numele lui P.G. pe coperta interioară a unei (co-)traduceri...

La Köln, se (re-)întâlnește cu Dieter Schlesak: “rămas” în 1969; împreună cu D. Țepeneag, Schlesak a avut un rol hotărâtor în traducerea și publicarea lui P.G. în străinătate.

iulie, 14: la Paris – în sfârșit, îi cunoaște pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca. Și pe Eugene Ionesco. Și pe Mircea Eliade. Și pe Emil Cioran – chiar și pe Paul Barbăneagră!

august: se întoarce în Germania, la München, unde fusese de multă vreme invitat la un colocviu de pe lângă Olimpiadă – cu titlul: “Sport și literatură”. Ajuns la fața locului, află că... nu va mai putea participa la numitul colocviu, pentru că delegația română (Fănuș Neagu și Ion Băieșu) condiționează prezența lor de absența lui P.G.

(1972) – *octombrie*: la Târgul de carte de la Frankfurt i se

lansează a doua carte tradusă în germană, **Uşa...**, (**Die Tür**). Dă o sumă de interview-uri, scrie articole pentru presa germană – în care atacă direct, atît sistemul politic, cât și cenzura literară, amintind însă și de “contribuția” *autocenzurii* la scriitorul român.

- *sfârșitul lui octombrie*: din nou la Paris.
- *19 noiembrie* (1972): începe să scrie **Gherla**;
- *21 noiembrie* termină **Gherla** – prima variantă.
- *sfârșitul lui noiembrie*: sosește la Paris și Ana Goma.

1973

– *ianuarie*: o nouă variantă a **Gherlei**;

– *februarie*: P.G. scrie continuarea **Gherlei**: **Lățești** (rămâne neterminată).

– *18 iunie* (1973): P.G. împreună cu soția se întoarce în România.

La vamă i se confiscă toate cărțile. P.G. anunță Securitatea, în scris, că dacă nu-i restituie toate cărțile în 24 ore el publică în Occident lista cărților interzise în România lui Ceaușescu, printre cele confiscate lui aflându-se și o carte de Willy Brandt, la care tocmai se ducea în vizită “Cancelarul” R.S.R. În 8 ore (de la depunerea la cutia poștală a “scrisorii”), toate cărțile îi sunt restituite (și transportate acasă), cu scuze.

– *vara*: la *România literară* nu mai are loc . Fusesse dat afară...

Ivașcu: «Nu te-am dat afară, atît că, în 1968, nu te-am primit înăuntru». Logica-lui-Ivașcu fusese aplicată și cu... partidul: neizbutind să-l excludă pe P.G., nereușind să-l convingă, să dea singur carnetul, au pretins că... în 1968, P.G. nu fusese primit...

În primele momente, P.G., rob al logicii formale, vrea să știe (mă-nțelegi, pentru de ce?). Gabriel Dimisianu : «Ce mai vrei, bătrâne? Și cu sufletu-n Occident și cu trupu-aici, la noi...» Cartea de muncă... Niciodată P.G. nu va putea să o recupereze. Cine știe ce secrete de stat conține – știe tovarășa Bădilă, știe Traian Iancu, Hobană – în fine, Securitatea Poporului de la Uniunea Scriitorilor (Români).

(1973) – *toamna*: P. G. începe romanul **Gardă inversă**.

1974

– *primăvara*: se publică în traducere franceză, la Gallimard, **Uşa...**, sub titlul **Elles étaient quatre...**

– *toamna*: se publică, în traducere olandeză **Ostinato**, la editura Bruna & Zoon din Utrecht.

P.G. lucrează ca muncitor zilier în atelierul lui Ion Jalea (la realizarea monumentului... cu tot cu cal/, al mândrului Decebal – cel de la Deva).

14 iulie: moare mama lui P.G. Este înmormântată la Străulești II.

1975

– termină **Garda inversă**, începe 7–1.

– *2 noiembrie* se naște Filip-Ieronim, fiul lui P.G.

– *decembrie*: începe un eseu (despre, România); fără titlu.

1976

– *octombrie*: apare, în traducere franceză, la Gallimard, **Gherla**.

Ca și **Ostinato** și **Ușa**, **Gherla** este transmisă, în foileton, la Europa liberă ; ca și **Ușa**, **Gherla** se transmite în lectura autorului (aflat în România).

– *decembrie*: în urma ascultării **Gherlei** la Europa liberă, o sumă de necunoscuți – care, cu toții, făcuseră pușcărie – îl vizitează pe P.G., îi telefonează, îl felicită, aduc oarecari corectări mărturiei.

Cam în același moment începe, din partea Securității o “contraacțiune” – interesează, deocamdată, “demersurile scriitorilor” (cum ar zice N. Manolescu: “*dovezile de colegialitate*”):

Al. Ivasiuc și cu Nicolae Breban sunt trimiși împreună la München, ca să-l convingă pe Noel Bernard, directorul Europei libere:

a) să suprimă emisiunile “Teze și antiteze la Paris” de Monica Lovinescu și “Povestea Vorbii” de Virgil Ierunca;

b) să nu-l mai “cultive” pe P.G. și să înceteze cu transmiterea pe unde a unor texte de-ale lui, lipsite de valoare estetică și suspecte ca mărturie – **Gherla**, de pildă...

De la München, Al. Ivasiuc se duce singur – la Paris, încearcă să facă să se publice în presa franceză – cu osebire în *Le Monde* “informații” potrivit cărora ... în România totul merge bine (și tot Românul prosperă), iar “acel Goma” este un veleitar, un calomniator, mai ales prin ultima carte, **Gherla**, fojgăind de neadevăruri de calomnii la adresa... foștilor deținuți politici... Al. Ivasiuc nu reușește să-și plaseze “articolele” nici măcar în *Le Figaro*, pe atunci jurnal proceaușist. La Paris, Al. Ivasiuc ia legătura cu prieteni comuni și colegi de închisoare: Mihai Serdaru (coleg al amândorura de Gherla) și cu Ion Varlam. Nu reușește să-l convingă pe Serdaru de... minciunile lui Goma – pe Ion Varlam, da: Exact în luna aprilie, 1977, când P.G. era (re)arestat, Ion Varlam, aflat de mulți ani la Paris, adresează o “scrisoara-re deschisă” lui P.G. (arestat, iar Varlam știa bine acest lucru), în care contestă “autenticitatea” unor fapte relatate în **Gherla** – de pildă, bătaia pe care o încasase autorul cu două zile înainte de liberare – și califică și el (după Ivasiuc) drept “calomnioasă” cartea în întregul ei. (“Scrisoarea deschisă” a fost trimisă... editorului Claude Gallimard...).

1977

– *ianuarie*: se anunță *Charta 77* a Cehilor și a Slovacilor – la care aderă scriitori maghiari și bulgari.

– *februarie*: se difuzează, la Europa liberă, **Scrisoarea** adresată de P. G., prin Kohout, *Chartei '77*. Îl caută, ca să o contrasemneze, mulți cetățeni – niciunul scriitor. Primul – dealtfel și ultimul: Ion Negoitescu, îl va contacta abia în 3 martie.

(Pentru acea perioadă – ianuarie-mai – vezi **Culoarea curcubeului – Cutremurul oamenilor '77**. Pentru perioada mai-noiembrie 1977, vezi și **Soldatul câinelui**.)

Însă nici în **Culoarea...** nici în **Soldatul...** nu sunt relatate

“dovezile de colegialitate”:

a) “colegii-scriitori” C. Țoiu și G. Bălăiță se duc la Stockholm pe banii Uniunii și ai Securității – sau, de ce nu?, pe ai lui P.G., singurul aducător de devize), încercînd să-l convingă pe editorul suedez René Coeckelberghs să nu publice (în suedeză) cartea **Gherla** (pe acolo mai trecuse și Nicolae Breban, tot atât de “colegial” acționînd);

b) imediat după arestarea lui P.G. (la 1 aprilie), un număr de critici literari au fost convocați la sediul Uniunii Scriitorilor: Președintele Virgil Teodorescu și jurnalistul Ivașcu au încercat să-i convingă să scrie despre P.G.:

- că este un trădător de țară;
- că este nul ca scriitor.

Printre convocați a fost și Mircea Iorgulescu – nu a scris. În schimb, au scris Al. Dobrescu (în *Convorbiri literare*), N. Dragoș (*Luceafărul*), Al. Piru (la Televiziune), Vasile Băran (“O hienă printre ruine”, îl zugrăvea milițianul Vasile pe P.G.) – și, firește Eugen Barbu, Dan Ceachir, Dan Zamfirescu, Artur Silvestri-Târnăcop, Dodu Bălan, Al. Andrițoiu, Titus Popovici, Dumitru Mircea, Vasile Rebreanu, Mircea Micu... Așadar:

– *1 aprilie*: P.G. este arestat. În 3 aprilie soția și copilul sunt “mutați” undeva în cartierul Vitan.

– *În jurul datei de 13 aprilie*: Colonelul Vasile Gheorghe, șeful anchetelor penale din Calea Rahovei îi arată arestatului P.G. o hârtie cu stampilă din care reieșea că fusese exclus din Uniunea Scriitorilor. Acel document nu mai figura în multele dosare cercetate de Stejărel Olaru în 2003 la CSNAS - doar o notă manuscrisă, un fel de raport al securistului Achim care scria - cu mâna lui... - că P. Goma fusese exclus, după ce fusese pusă la vot propunere (vezi **Culoarea curcubeului, Cod Bărbosul**).

– *6 mai*: P.G. este liberat – în urma campaniei internaționale.

– *10 mai*: Ceaușescu decorează și înalță în grad pe generalul Nicolae Pleșiță, ministru al Securității și pe colonelul Gheorghe Vasile (sau Vasile Gheorghe – tot aia-i), comandantul anchetelor penale de la Rahova.

– *mai? iunie?*: Congresul Scriitorilor – cel la care Ceaușescu a anunțat: “În Patria noastră socialistă, nu există cenzură – drept care am hotărât s-o desființăm”. Scriitorii români – cei rezistenți – au aplaudat și, începînd din acel moment (încă o dată: mai–iunie 1977), nu s-au mai lăsat cenzurați de Cenzură – nu!; s-au întrecenzurat; ca la Pitești.

Tot la Congresul cu pricina: în cuvîntarea sa, scriitorul de scenarii Titus Popovici l-a atacat pe P.G. – pentru trădare de patrie și pentru lipsă de talent...

– *sfârșitul lunii iunie* “Ca să nu mai zbiere reacțiunea că îl persecutam pe P.G.”, ministrul Securității Pleșiță “dispune” să i se repartizeze un alt apartament: în marginea (de Apus) a cartierului Drumul Taberei, pe o stradă încă nebotezată, într-un bloc fără număr, la-o-adresă-fără-adresă... De asemeni, ca să nu mai zbiere reacțiunea, i se impune lui P.G. o slujbă la Biblioteca Centrală.

– *vara*: P.G. este “răpit” de multe ori de pe stradă de gorilele sece (vezi **Soldatul câinelui**); i se propune să accepte emigrarea: «Scăpăm noi de tine, scapi și tu de noi...» P.G. nu primește.

– *august*: P.G. află de la Virgil Mazilescu, că “s-a întâmplat ceva grav în Valea Jiului”. Mazilescu știa de la Iulian Neacșu, bine informat, de la sursă: Ceaușescu fusese chemat de mineri, la Lupeni, sechestrat, huiduit, apoi liberat ; imediat – deși promisese satisfacerea cererilor – Ceaușescu dă ordin de represiune.

(Deci: scriitorii români au aflat – la Casa Scriitorilor – cel mai târziu în 6 august că, la Lupeni, s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat. Totuși, mai apoi, pretindeau că au aflat... abia de la Europa liberă – care aflase foarte, târziu, prin octombrie. Nici unul dintre ei n-a protestat: nici Marele Bogza nici Vajnicul Jebeleanu, nici Marin Preda. Singurul scriitor care s-a manifestat în scris în legătură cu evenimentele din Valea Jiului, a fost A. Păunescu – prin decembrie, în *Flacăra*, protestînd cu vehemență împotriva “dezinformării” unui jurnalist american: acesta pretindea că “Zona Văii Jiului este declarată zonă militarizată – deci închisă”, drept care poetul Păunescu explică: “Helicopterele pe care le-a văzut Americanul nu sunt ale armatei – cu atât mai puțin ale poliției /sic/, ci sunt elicopterele recent dăruite de Tovarășul Nostru Drag și Scump, Nicolae Ceaușescu – Spitalului din Lupeni...” Scriitorii români au râs, l-au înjurat pe Păunescu – dar numai la closetul casei Scriitorilor).

– *octombrie*: constatând că în “condițiile noi” nu mai poate avea vreo legătură cu exteriorul – nici cu interiorul – P.G. se decide să accepte invitația PEN Clubului Internațional de a călători în Occident.

– *18 noiembrie*: Ministrul Securității, generalul Pleșiță, îl “convoacă” (prin răpire de pe stradă) pe P.G. – ca să i se plângă (cine, cui?!) că Ambasada franceză refuză să acorde vizele, înainte de a fi văzut pe... solicitanți:

«Ce, cred ăia că aveam de gând să trimitem, în locul lui Goma, pe Păunescu?»

P.G. și soția se prezintă la Ambasada franceză. După “identificare” (laborioasă), li se înmânează pașapoartele. Pleșiță, :

«De ce n-au încredere în noi Franțujii? De ce nu ne-au trimis nouă, organ-de-stat, pașapoartele?»

19 - noiembrie: ajun de plecare. Pleșiță îl convoacă pe P.G. la Minister. După ce se consultă cu soția, cu socrii, P.G. redactează o *Declarație*: dacă i se va cere vreun angajament va refuza pașapoartele. Însă generalul Pleșiță pentru altceva îl convocase: în primul rând să-și ia... rămas bun de la prietenul său Paulică; în al doilea...

...Pe trotuarul din jurul Ministerului de Interne generalul-ministru Pleșiță i-a spus lui P.G. că... n-ar fi bine să scrie, așa cum tot promisese despre “experiența” prin care trecuse - ca să nu afle familia cu ce se ocupă el (?); în a doua: amenințându-l: «Revoluția, are mână lungă, te atinge oriunde ai fi. Ca să nu crezi că glumim, de cum ai să ajungi la Paris, ai să primești un semn din partea noastră ...»

Semnul-din-partea-Revoluției-lui-Pleșiță-și-a-lui-Ceaușescu: în

18 noiembrie, la Paris Monica Lovinescu, a fost agresată sălbatic de “revoluție”, cu intenția de a o reduce-la-starea-de-legumă.

– **20 noiembrie (1977) [nu 20 decembrie 1977, cum scrisesem inițial]**: P.G. cu soția, Ana Maria, fiul Filip-Ieronim, două mașini de scris, două geamantane pleacă – pentru totdeauna – din România.

Sosiți cu pașapoarte turistice cer imediat azil politic

– *noiembrie-decembrie*: conferință de presă, la Paris (vezi **Culoarea curcubeului**, Polirom, 2005, secțiunea **Bărbosul**).

– *decembrie*: apare, la Gallimard, romanul **În Cerc**.

Tragem linie, o luăm de la capăt:

1978

– *februarie*: P.G. începe să scrie cartea de mărturii care va fi publicată în anul următor, la Seuil, în franceză, sub titlul **Le tremblement des hommes** – titlu sugerat de un reportaj al jurnalistului Bernard Guetta (în *Le Nouvel Observateur*), subtitlul: “România, în 1977, a cunoscut două cutremure: unul de pământ, în 4 martie, altul al oamenilor, prin Mișcarea Goma”.

– *7 mai*: P.G. termină prima parte a cărții de mărturii. Editura Seuil capătă un nou director (un polonez trecut la islam), care face “curățenie”, alungând, nu numai cărți și autori “de dreapta”, ci și editori “visceral anticomuniști” – așa, a fost invitat să-și caute norocul aiurea Claude Durand și chiar Jean-Marie Domenach, sub a cărui direcție a fost publicat eseu **La Cité totale** de C. Dumitrescu, în traducerea lui Șerban Cristovici și cu postfața de P.G.

– *iunie*: P.G. începe să scrie cartea care va deveni **Patimile după Pitești**.

– *octombrie–noiembrie–decembrie*: P.G. face o călătorie în Canada și în Statele Unite.

– *noiembrie–decembrie*: de două ori în metroul din New York, apoi mereu în metroul parizian, P.G. este amenințat, în românește, de securiști care-și zic repede-repede poezia: «Dacă nu-ți ții gura, îți aplicăm umbrela bulgărească»...

(În februarie 1978, P.G. participase la constituirea C.I.E.L. – Le Comité des Intellectuels pour l'Europe des Libertés de sub președinția colegială constituită din: Eugène Ionesco, Alain Ravennes, Jean-Marie Domenach, François Fejtö și Philippe Sollers.)

– *10 decembrie*: P. G. participă, la Paris, la reuniunea organizației Amnesty International, cu prilejul celei de a treizecea aniversări a Declarației Universale a Drepturilor Omului.

Un “tratament de favoare” îi este aplicat României lui Ceaușescu – pentru lichidarea Mișcării pentru drepturile omului din primăvara anului 1977 și pentru reprimarea sălbatică a minerilor din Valea Jiului – august același an.

1979

– 5 martie: Seuil lansează cartea lui P.G. **Le tremblement des hommes – Peut-on vivre en Roumanie aujourd'hui?** (în traducerea lui Alain Paruit). În prezența lui Eugène Ionesco și a lui Fernanda Arrabal, P.G. declară presei că el se află la adăpost, în Occident, cartea apărută va putea fi citită mai târziu, însă, în acest moment, urgența este constituirea *Sindicatului Liber al Oamenilor Muncii din România*.

AFP din 5 martie 1979: “Scriitorul român Paul Goma, care prezenta presei noua sa carte (...) a renunțat să vorbească despre sine și a anunțat constituirea în România a unui Sindicat Liber, SLOMR. P.G. – acompaniat de Eugene Ionescu și de Arrabal, a precizat că «pentru întâia oară după ocuparea României, Românii s-au grupat într-un sindicat-liber, în scopul de a apăra, nu doar drepturile sindicale, ci și toate drepturile omului, fără excepție» (...) «România este a treia țară comunistă având un astfel de sindicat – după Polonia și URSS – nucleul fiind constituit din semnatari ai Mișcării pentru apărarea drepturilor omului din primăvara anului 1977»”

– *primăvara-vara*: în presa occidentală apar numeroase reportaje, articole de analiză defavorabile “înțeleptei politici externe” dâmbovițeniste. Mișcarea pentru drepturile omului din 1977, marea greva a minerilor din august același an, recenta constituire a SLOMR obligă Securitatea să treacă la ... contraofensivă:

În afară de amenințările directe, prin scrisori, telefonice – “presa” începe ceea ce s-a numit la timpul acela: “Campania de vară”: Printre primele “articole din presa occidentală” pro-ceașescu: “A proposito di una dissidenza creata în proveta”, din ziarul socialist italian *L'Umanita*, 14 aprilie 1979. Sunt “demascați”: “impostorul, românul-corcit – numele său adevărat fiind: Paul Efremovici Goma, respins de toți intelectualii-cinstiți care susțin politica externă independentă” ; “nazistul” (!) Gheorghe Calciu, în fine, “adunătura de frustrați fasciști și mitomani” – care pretind că au constituit SLOMR etc. ...

P.G. trimite o scrisoare de protest, somînd redacția să divulge numele autorului (articolul fiind, ca în țara lui Farfuridi, anonim). *L'Umanita* publică protestul, dar se scuză că... nu poate da numele acela – *fiindcă s-ar strica relațiile româno-italiene* (subl. mea). Lucrurile se clarifică: într-o intervenție la Europa liberă, vorbind de *agenții lui Ceaușescu în Occident*, P.G. îl numește pe I. C. Drăgan. Drăgan sare ca ars și trimite Europei libere un “protest” care... seamănă ca două picături de apă cu “articolul” din *L'Umanita* (cu deosebirea că agramatismele, neromânismele drăgane fuseseră ... date cu var, în redacția ziarului italian).

P.G. îi dă replica, la Europa liberă lui Drăgan, și camarazilor-tovarăși ai săi: Eugen Barbu, Dan Ceachir, Dan Zamfirescu, Paul Anghel, M. Ungheanu, N. Dragoș, P. Marcea, D. Micu, Al. Andrițoiu, Dodu Bălan, Vasile Nicolescu, Dumitru Ghișe, Titus Popovici, I. Lăncrănjan, Ion Brad (acesta din urmă, ca ambasador la Atena, compuse o compunere, după dictarea Securității, o dăduse la tradus în grecește, fostului “scriitor român de limbă greacă” Dimos Rendis.

Acesta o semnase cu numele său de grec într-o publicație confecționată ad-hoc, *Proini*, iar băieții de la București, Artur Târnăcop, Dragoș au “citat din presa greacă”, în *Luceafărul*; jurnalul securiștilor din America, *Dreptatea*, sub pana lui Dean (sic) Milhovan a... “citat” din *Luceafărul*, Michael Titus de la Londra, alt exilat recuperat de Securitate a “citat din... toate aceste surse în *Europa și Neamul românesc* a lui I. C. Drăgan” – și iată cum s-a închis cercul ...).

(De ținut minte: în cadrul “campaniei de vară – 79”, Eugène Ionesco a fost zugrăvit ca bețiv, gagarisit, ramolit etc. de Dan Ceachir, azi “maestru” al lui I. Buduca, după ce ucenicise, el, la groapa lui Barbu; Monica Lovinescu a avut parte de pamfletul-înjurătură-amenințare *Cățeaua* de I. Lăncrăjan, iar Evreii în general și Evreimea în special a avut parte de atacuri directe, dinspre Vasile Nicolescu, Adrian Păunescu, Ghișe, Dodu-Bălan – și alți bărani).

– *toamna*: se publică romanul **Gardă inversă**, la Gallimard, în traducerea lui Șerban Cristovici.

1980

– *iulie*, vizita lui Ceaușescu în Franța: este foarte rău primit, Valéry Giscard d'Estaing i-a acordat... “dupăamieze libere” (un afront nemaivăzut), iar presa l-a călcat în picioare.

P.G. se poate lăuda (printre altele, modestia obligă) cu “traducerea și difuzarea – în vederea reproducerii în presă – a perlelor din “Manualul Lingăului sau Poetica lui Păunescu”: *Far, Cârmaci Tată-Fiu; Luceafăr, Carpat, Dunăre, Stejar* etc. ; P.G. se laudă, deasemeni cu supranume date lui Ceaușescu precum: *Bokassescu, Amindadescu, Draculescu* – iar România lui Ceaușescu: *Ceaușima ...*

– *octombrie*: apare, în neerlandeză, **Culorile curcubeului...** sub titlul **Met het woord tegen de muur** (“Cu capul de/în zid”) la Elsevier Manteau, Anvers.

– **1980 – noiembrie**: P. G. participă la “Conferința de la Madrid bis”: în paralel (și în opoziție) “dididentii” organizează o contra-conferință. România lui Ceaușescu este “bine încondeiată”. Ca “represalii”, conferința de presă organizată de M. Korne și P.G., în legătură cu România, este sabotată: un telefon anonim anunță plasarea unei bombe.

1981

– *marți, 3 februarie*: P.G. primește, prin poștă, expediat de la Madrid, un colet conținând o carte... explozivă. P.G. nu este atins, însă șeful echipei de artificieri a Prefecturii pariziene, Calisti este rănit (au mai primit colete identice – și au fost răniți: Nicolae Penescu, la Paris, Șerban Orăscu, la Köln).

– *mai*: apare, la Hachette, **Patimile după Pitești**, sub titlul **Les Chiens de mort**, în traducerea franceză a lui Alain Paruit.

1982

– *mai*, începe... “L’Affaire Tănase-Goma”, cum au numit-o jurnaliștii occidentali: Securistul Haiducu, (alias Vișan, viitor

Forrestier, fiul securistului ungar-din-Ungaria - precizare necesară - Hirsch, trimis de ruși în România în 1945 împreună cu alți cca 100 000 unguri, majoritatea evrei), primește ordin de la Ceaușescu, prin Pleșiță să-i lichideze pe “capii răutăților” din exil: Virgil Tănase și P.G. Primul trebuia asasinat “prin orice mijloace”, al doilea, “cardiac fiind: otrăvit cu o substanță care nu lasă urme la autopsie”. Substanța” cu pricina: *aconitina*. Doze mici i-au fost administrate lui P.G. în timpul detenției de la Rahova, între 1 aprilie și 6 mai 1977; cu doze concentrate fuseseră asasinați Bulgarii – de aici, amenințările din metrou, cu “umbrela bulgărească”. (vezi **Soldatul câinelui**).

– *august* dezlegarea “enigmei” afacerii: interesele de stat (franceze) au avut întâietate ...

– *toamna*: P.G. pregătește, în cadrul editurii Hachette, o colecție Est/Vest: urmează a fi publicate, atât “Dialog cu...” (*des entretiens*): Eugène Ionesco, Mircea Eliade, Emile C. Cioran, Raymond Aron, Boris Souvarine, Elias Canetti, J. F. Revel, Milovan Djilas ș.a.... precum și texte de : Czeslaw Miloz, Jan Patocka, Leszek Kolakowski, Ludvik Vaculic, Jaroslaw Durich – precum și ale Românilor: Oana Orlea, Rodica Iulian, Augustin Buzura, Ștefan Bănuțescu, Bujor Nedelcovici, Nicolae Manolescu (promisese o “Istorie a literaturii române”).

1983

– *mai*: se publică, la Hachette, **Chassée-croisé** (traducere: Alain Paruit, în românește a fost editată sub titlul **Soldatul câinelui**).

– *iunie*: apare, în olandeză, **Patimile ...**, sub titlul **Het vierkante ei** (“Oul cubic”), traducere Andrea Borbel, la Elsevier Manteau, Anvers.

– *octombrie*: este lansată la Târgul de carte de la Frankfurt cartea **Patimile...** în germană (Lucian Grigorowitsch): **Die rote Messe** în nou-înființata editură *Thule* din Köln, animată de George Carpat Focke.

– Scrie romanul **Bonifacia**.

– Scrie (prima variantă) **Din calidor**.

1984

– *ianuarie*: ca urmare a desființării sectorului literatură străină, la Hachette, P.G. trebuie să caute alt editor – atât pentru sine, cât și pentru colecție. Trece la Albin Michel.

– *februarie-august*: P.G. conduce Departamentul Europa din *Internaționala Rezistenței*. Printre altele, organizează, la Senatul francez, două colocvii: “Yalta”, “Pacifismul”.

– *toamna*: martor în procesul Pordea - *Le Matin*. Jurnalul – care scrisese că Gustav Pordea este “spion român” – în loc de “agent de influență român”, așa cum sfătuiseră exilații români pierde procesul. Pordea a fost susținut – pe față – de I.C. Drăgan și de Ion Rațiu (la Congresul UMRL ținut la Paris-Bourget, Gustav Pordea a fost “invitat de onoare” și a luat loc la prezidiu, între Rațiu și Novacovici).

Dealtfel, I. Rațiu a fost citat ca martor al apărării (lui Pordea), în proces, dar... nu s-a prezentat. Jurnalul (*Le Matin*) pierde procesul: nu a putut proba că Pordea este “agent al Securității”. Abia în iarnă, un jurnalist englez de la *Sunday Times* investighează și publică rezultatul: Securistul Costel Mitran i-a plătit lui Gustav Pordea, la Viena, 500 000 dolari, pentru a-și cumpăra” un loc în Partidul lui Le Pen, Frontul Național, pentru a pătrunde în Parlamentul European de la Strassbourg.

(*Săptămâna* din 10 ianuarie 1986 publică, pe două pagini “Minciuna are picioare scurte” semnat de un oarecare Cornel Vadim Tudor. Viteazul securist îi atacă pe jurnaliștii occidentali - Jean-Yves Huchet, care, la 1 aprilie 1985 scrisese despre distrugerile sistematice din România (“distrugerii de stat și de partid”), în *Le Matin* - ; pe “trădătorii de patrie: Paul Goma, Monica Lovinescu, Mihnea Berindei și Dinu Zamfirescu” – cei care... îl atacaseră pe “patriotul național”, “deputatul român în Parlamentul vest-european. Gustav Pordea”.

1985

– Albin Michel nu acceptă colecția (mutată de la Hachette), este de acord să fie publicate “câteva titluri” – vor fi publicate, cu mențiunea: “Sub direcția lui Paul Goma”: Czeslaw Milosz: **Le pays d'Ulro** (eseu) și Bujor Nedelcovici: **Le Second messenger** (roman).

– P. G. scrie a doua variantă a cărții (ce va deschide un ciclu autobiografic): **Din calidor**.

– Scrie prima variantă (intitulată: **Din gară**) a ceea ce va deveni: **Arta refugii** – ca al doilea volet al ciclului.

1986:

– Apare la Albin Michel, traducerea franceză (Alain Paruit) a romanului **Bonifacia**.

– P.G. scrie întâia variantă a celui de al treilea volet: **Astra** (încel moment, titlul provizoriu: **Biblioteca**).

1987

– *mai* apare, la Albin Michel, în traducerea franceză a lui Alain Paruit, **Din Calidor**, sub titlul: **Le Calidor**.

– Scrie prima variantă din cel de-al patrulea volet al ciclului autobiografic: **Sabina**.

– Definitivează **Arta refugii**.

1988

– Variantele “definitive” ale cărților: **Astra** și **Sabina**.

– *vara-toamna*: P.G. dactilografiază, în vederea “imprimării” la Editura *Dialog* (de pe lângă revista cu același nume), din Dietzenbach, Germania occidentală, textul integral al cărții: **Din calidor - o copilărie basarabeană**.

1989

– *ianuarie*: apare, sub îngrijirea lui Ion Solacolu, în editura

Dialog din Dietzenbach, **Din calidor...** (fotocopie după dactilogramă – dealtfel, stă scris, negru-pe alb: “Versiune originală, în dactilografierea autorului ...”).

– *februarie–august*: scrie prima variantă al celui de al cincilea segment din ciclul autobiografic: **Roman-intim**.

1990

– *februarie*: apare, la Julliard, traducerea în franceză (Alain Păruit), a romanului **Arta refugii** sub titlul **L'Art la Fugue**.

– *martie*: apare, la editura Dialog, de sub direcția lui Ion Solacolu – tot “în dactilografierea autorului”, în românește, romanul **Patimile după Pitești**;

– *mai*: apare **Din calidor** în engleză, la *Readers International* London, în traducerea Angelei Clark, sub titlul: **May Childhood at the Gate of Unrset**.

– *iunie*: apar, la editura Humanitas, **Gherla și Culorile (sic) curcubeului**.

– *decembrie*: apar: **Patimile după Pitești**, la Cartea Românească și **Din calidor – o copilărie basarabeană** – la Albatros.

1991

– ianuarie: apare **Bonifacia** – la Omega.

– *mai*: apare **Sabina** (prima parte) – la Apostrof.

– *iulie*: apare **Arta refugii** – la Dacia.

– *septembrie*: apare **Soldatul câinelui (Chassé-croise)** la Humanitas.

1992

– *februarie*: apare **Ostinato** – la Univers.

– *martie*: Uniunea Scriitorilor din Moldova îi decernează lui P.G. Premiul Uniunii pe anul 1991.

– *mai*: apare **Ușa noastră cea de toate zilele** la Cartea românească.

– *25 mai*: Uniunea Scriitorilor din România îi decernează lui P.G. Premiul pentru proză

– *iulie*: apare **Astra** – la Dacia

tragem linie

o luăm de la început?

Tot 1992:

Între 23 iulie și 23 septembrie (1992) : o pată-albă în **Jurnal**.

Oricum, în vara anului 1992 a fost publicată în presa românească informația potrivit căreia:

Gabriel Liiceanu, directorul editurii Humanitas trimisese “la topit”, la fabrica de hârtie Bușteni - printre suplimente de tiraj nevândute - și tirajul nedistribuit, “păstrat” în depozite din iunie 1900 al cărții de mărturie **Culorile** (sic) **curcubeului**.

1993

- 30 octombrie: ruptura definitivă cu Monica Lovinescu și cu Virgil Ierunca, din cauza complicității lor active cu Liiceanu, distrugătorul volumului de mărturie despre Mișcarea pentru Drepturile Omului din 1977 (vezi **Jurnal de Noapte Lungă**).

- Apare “ediția a II-a”, îngrijită de Florin Ardelean - în fapt, întâia, cea de la Humanitas, din 1990 neexistând - din **Culoarea curcubeului**, la Biblioteca Familia - înființată cu această ocazie. Până în momentul de față este singura consultabilă - cu condiția de a fi găsită, fiindcă “prieteni” au avut grijă să saboteze și distribuția.

- Apare, la editura Litera o broșură de 100 pagini (din totalul volumului de **Articole** avînd 1 000 pagini) intitulată **Amnezia la români** - pe copertă, în schimb, pe cotor, stă scris: **Amnezie la români**. Operă editorială semnată de Viorica Oancea (director al editurii) și de Ioana Pârvulescu, redactor. Redactorul dimpreună cu directorul au conlucrat la acest animal-care-nu-există: volumul intitulat, repet **Amnezia la români nu cuprinde textul care i-ar fi dat numele**.

Sabotaj? Tembelism? Și-și.

- Marin Sorescu, director al editurii craiovene Scrisul românesc, pentru a primi portofoliul Ministerului Culturii din guvernul Iliescu face “curățenie” în editură: decide distrugerea plumburilor unor cărți bănuite de el, Sorescu, a nu fi pe placul Iliescului, printre care și **Garda inversă**, culeasă, gata de tipar (sic) din vara anului 1990.

- **Alfabetedarul** capătă o formă aproape-definitivă.

1994

- P. G. scrie **Viața la Castel** care ar fi completat **Justa** (1985). Devine **Castelana**, text nepublicat.

- P.G. scrie **Adam și Eva**, devenit **Adameva**.

- 21 aprilie (1994): ca replică procurorului Drăguliu - cel care, cu de la sine putere “anulase sentința de condamnare” (cea din 1958), P.G. redactează “*Scrisoare către Iliescu*” (vezi **Scrisori întredeschise**).

- aprilie: La editura Seuil apare, în două volume, **La Vie en**

Rouge de Christian Duplan și Vincent Giret (lucrare tradusă și în română, la Nemira). Există pasaje, capitole, fotografii cu/și despre P.G.

- Septembrie: **Alfacedarul** - dactilografiat de autor - este fotocopiât și legat în 11 (unsprezece) exemplare, prin grija Ștefanei Bianu (și la îndemnul amical al lui Andrei Doicescu).

- Octombrie: P.G. termină **Evadam** (a doua parte a volumului **Adameva**) și începe **Cartea cărților** (rămasă neterminată).

- 17 decembrie: P.G. ia hotărârea - fermă - să scrie o carte intitulată: **Și dacă...?** Va ajunge până pe la 130 pagini.

1995

- februarie. Într-un interviu Nicolae Manolescu derapează și declară că... “ar susține candidatura lui Paul Goma la președinția României”.

- 9 martie. P.G., din pornire polemică începe să redacteze “*Scrisoare către compatrioți*” care va căpăta caracter de... intrare în campania pentru alegerile prezidențiale (din 1996).

- În 11 martie trimite prin poștă prietenilor textul.

- 13 martie: Titus Ceia, îl vizitează pe P.G. împreună cu D-na Elena Murărașu - cadou: **Adameva** proaspăt apărută la editura Loreley din Iași. Din păcate, dificultăți financiare au împiedecat continuarea activității editoriale, iar **Adameva** nu a putut fi distribuită.

- 21 martie: Ștefana și Alexandru Bianu îi dăruiesc lui P.G. un ordinator.

- aprilie: Primele reacții - ostile - la “declarația candidaturii” Horia Rusu și C. Coposu.

- mai: Dan Petrescu, la Paris, ia cu el cele trei volume din **Jurnal**, dactilografiat-copiate. Se zice că **Justa** va apărea, sub direcția lui, la Nemira.

- **Justa** a apărut.

- iunie: surpriză: apare, la București, la editura Eminescu, romanul **În Cerc**.

- iulie: a apărut **Scrisori întredeschise - singur împotriva lor** la Biblioteca Familia, Oradea, ediție îngrijită de Laszlo Alexandru.

- A apărut la Litera o altă broșură (200 pagini), o “selecție” aiurită, intitulată și aceasta **Amnezia la români**.

- P.G. primește de la prietenul (și editorul) său George Carpat Focke o scrisoarea de o violență în insulte inimaginabilă: “Procuror, “Vâșinski”, “lipsit de inteligență”, “concurrent al lui Brucan”, “jdano-vist”, “imoral”, primitiv”, “diminuator al șanselor lui Constantinescu - ba chiar ale Regelui!” - etc etc - în legătură cu **Programul**. Pe linia lui Coposu-H. Rusu, dar și pe “linia” lui C.T. Popescu, cel din “demascarea” securistă din textul “Gomora” apărut în **Adevărul**.

- 20 august: P.G. lucrează la textul “*Răul absolut*” (Securitatea)

- 23 august (sic). P.G. este expulzat din locuință pentru neplata chiriei. Până în 15 decembrie va locui pe la prieteni, la hotel.

- decembrie - la hotel - P.G. scrie textul “Unde am greșit?”, trecere în revistă a prietenilor rupte. Va fi atașat de **Jurnal de Noapte**

Lungă.

- 15 decembrie: familia Goma are o nouă locuință.

1996

- P.G. rescrie - la ordinator - **Ela**, (1983).

- P.G. copiază (la ordinator)-reface **Roman-intim**. Apoi **Sabina**. Apoi **Bonifacia**. Apoi **Gherla** - apoi **Lătești**...

- 11 septembrie: P.G. anunță renunțarea la candidatură.

1997

- 5 februarie: P.G. află că a apărut **Jurnal I-II-III**, la Nemira.

- P.G. este informat că în ultimul număr din revista 22 există un anunț-listă cu cărților apărute cu subvenție Soros. Printre ele: **Patru dialoguri** de Paul Goma!"- apărută la Echinox, Cluj! Marian Papahagi, interpelat, răspunde că... nu, cartea nu a apărut, însă "relațiile dintre editură și Fundația Soros îl privesc numai pe el, nu și pe autorul cărții" - ne-editate! Se spune că Marian Papahagi nu s-a aflat la întâia... deturnare de fonduri (primea subvenții de la Soros, dar nu scotea cărțile pentru care solicitase ajutor de editare). Se mai spune că Marian Papahagi nu era singurul mare-cărturar care se comporta ca un găinar.

- în revista 22 din 18-24 februarie 1997 se publică textul semnat de Monica Lovinescu intitulat "O precizare la Jurnalul lui Paul Goma" - precizare care... precizează:

'Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma'.

- Campania de presă împotriva **Jurnalului** va dura... tot anul, ecouri și în momentul de față (2006). Participanți: Pruteanu, D. C. Mihăilescu, G. Adameșteanu, A. Cornea, Alex Ștefănescu, Ioana Pârvulescu, Gabriel Dimisianu, Geta Dimisianu, Buduca, Groșan, Iorgulescu, Bianca Marcovici, Pleșu, Bianca Marcu-Dumitrescu-Balotă, Grigurcu, N. Manolescu, Zaciu, Alain Paruit, Țepeneag, Daniel Cristea-Enache, Alexandru George...

L-au apărut pe P.G.: Dan Petrescu, Liviu Antonesei, Liviu Cangeopol, Luca Pițu, Laszlo Alexandru, Dan Stanca, Mihai Zamfir, Radu Aldulescu, Dorin Tudoran, Elvira Iliescu...

- 16 martie: apare, la editura Univers **Gardă inversă**, ediție îngrijită de Sanda Anghelescu.

1998

- martie: Mariana Sipoș cu Paul Cozighian filmează pentru TVR.

- **Altina** apare la Cartier, Chișinău.

- *România literară* din 2-8 decembrie 1998 publică editorialul semnat de N. Manolescu "Adio, domnule Goma!", în care șeful revistei, ca urmare a două texte trimise îl anunță că nu va publica niciodată în revista sa; și că "la o curățenie generală va fi scos [Goma] pe fâraș. Ca o gânğanie în care s-a metamorfozat comis-voiajorul lui Kafka.

"Adio, domnule Goma!"

- Apar la editura Dacia, sub direcția lui Radu Mareș:
Alte Jurnale și Jurnalul unui Jurnal.

1999

- **Roman-intim** apare la ALLFA, deschizând o nouă colecție.
- Apare, la Dacia **Jurnal de Apocrif.**
- **Scrîsuri**, volum de publicistică (articole apărute până în august 1998), apare, la Nemira, sub direcția lui Dan Petrescu.
- O nouă variantă a **Adamevei: Sus, în vârful Raiului.**
- Dacia scoate a doua ediție din **Patimile după Pitești.**

2000

- P. G. Scrie romanul “polițist” **Profil.**
Tradus în franceză de Hélène Lenz - **Profil bas** - apare în același an la Edition de Syrtes

2001

- Scrie **Infarct** - nepublicat.

2002

- Editura Jurnalul literar publică **Basarabia**, roman.
- P.G. scrie **Bătrânul și fata.**

2003

- Editura Museum scoate două ediții din eseul **Săptămâna Roșie, 28 iunie - 3 iulie 1940 sau Basarabia și evreii.**
- Editura Criterion Publishing publică **Săptămâna Roșie...** - a III-a ediție.
- Editura Flux din Chișinău editează:
Basarabia - roman
Culoarea curcubeului - mărturie
Soldatul câinelui - mărturie.

2004

- Editura Vremea editează **Săptămâna Roșie...** - varianta 11 martie 2004.
- Editura Polirom scoate **Din calidor** ed. a III-a
- Editura Criterion Publishing scoate, în două volume:
Jurnal 1999, Jurnal 2000
Jurnal 2001, Jurnal 2002, jurnal 2003

2005

- Prima fază a campaniei de antisemitizare a lui Paul Goma - prin: R. Ioanid, M. Shafir, Al. Florian, Dan Pavel, G. Andreescu, A. Oișteanu
- Editura Polirom scoate **Culoarea Curcubeului - Cod “Bărbosul”**

La presiunea holocaustologilor (și ei autori ai Polirom), volumul a fost mutilat de directorul Silviu Lupescu, fără ca autorul să fie anunțat: lipsesc indicațiile editoriale, a fost suprimată *Introducerea*, și *Anexa*.

- Editura Victor Frunză publică **Alfabecedar**.

- A doua fază a campaniei de antisemitizare: primilor li se alătură N. Manolescu, H. Gârbea, antrenând Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor (care se raliază în unanimitate fără să crâcnească - și fără să fi citit textul incriminat), Federația Evreilor din România prin faimosul informator al Securității, veteranul H. Zalis. Rezultatul acțiunii lui N. Manolescu (în urmă cu 5 ani el însuși acuzat de “antisemitism”): a obținut postul de ambasador la Unesco.

- Editura Universal Dalsi publică **Sabina**.

- La Criterion apare **Paul Goma - 70** de Elvira Iliescu.

- La Universal Dalsi apare volumul semnat de Mariana Sipoș:

Destinul unui disident: Paul Goma.

(Mariana Sipoș a realizat și două emisiuni pentru televiziune: “Honoris Causa” și “STRICT SECRET”).

- În luna decembrie va apărea a doua editie din **Bonifacia** la editura ANAMAROL, București.

Mă opresc aici - deocamdată.

Paris, noiembrie 2006